

Oponentský posudek diplomové práce

Název diplomové práce: Vývojová dysfázie z hlediska jazykových rovin

Autorka diplomové práce: Mgr. Veronika Hoffmanová

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Ilona Bytešníková, Ph.D.

Oponent diplomové práce: PhDr. Barbora Bočková, Ph.D.

Diplomantka Mgr. Veronika Hoffmannová se ve své diplomové práci zaměřila na problematiku specificky narušeného vývoje řeči – vývojové dysfázie, sledovala vývoj komunikační schopnosti u šesti chlapců s touto závažnou formou narušené komunikační schopnosti, přičemž u čtyř z nich byla diagnostikována i porucha pozornosti s hyperaktivitou.

Text diplomové práce v rozsahu 101 stran je doplněn o shrnutí v českém a anglickém jazyce, zařazené přílohy (transkript zvukového záznamu pořízeného v rámci výzkumného projektu) a přehled obrazového materiálu, her a pracovních listů vhodně doplňují řešenou problematiku (přesné zdroje materiálů by měly být uvedeny zvlášť v seznamu literatury).

Diplomová práce je standardně rozčleněna na část teoretickou, kterou diplomantka vytvořila na základě studia a analýzy odborné literatury, a empirickou, v níž je popsán průběh a výsledky výzkumného projektu. Ve třech kapitolách teoretické části diplomantka zpracovala okruhy korelující se zvoleným tématem – v kapitole první se věnuje vymezení termínu vývojová dysfázie a související terminologii, dále etiologii, diagnostice a diferenciální diagnostice, uvádí rovněž informace je školní úspěšnosti (v této souvislosti by bylo vhodné zmínit i možnosti zaškolení a vzdělávání žáků s vývojovou dysfázií, které se ve školní úspěšnosti mohou promítnout). Připomínku mám právě k podkapitole věnující se školní úspěšnosti, kterou diplomantka vytvořila pouze na základě dvou citovaných publikací. V kapitole druhé se autorka zaměřila na symptomatologii vývojové dysfázie z hlediska jazykových rovin, zde mohla věnovat více pozornosti při uvádění primárních a sekundárních citovaných zdrojů (s. 14/15/16/18 apod.). Tématem kapitoly třetí je terapie vývojové dysfázie, diplomantka se zaměřila na možnosti rozvoje aktivní a pasivní slovní zásoby, gramatiky a syntaxe, výslovnosti a sluchového vnímání, zmíněna je rovněž důležitost role rodiny. V rámci komplexního rozvoje zde postrádám širší charakteristiku postupů v rozvoji pragmatické roviny řeči; mezi možnostmi vzdělávání žáků s vývojovou dysfázií, které diplomantka v závěru kapitoly stručně zmiňuje, chybí možnost vzdělávání v režimu individuální integrace, která je v praxi rovněž využívána.

Hlavním cílem výzkumného projektu, který byl koncipován a realizován jako kvalitativní šetření, bylo analyzovat vývojovou dysfázií z hlediska foneticko-fonologické, lexikálně-sémantické, morfologicko-syntaktické a pragmatické roviny řeči – zaměřila se na zjištění specifík jazykových projevů u osob s vývojovou dysfázií v předškolním věku v rámci jednotlivých jazykových rovin“, zde mohla autorka obě formulace hlavního cíle propojit a formulovat pregnančně. Na základě hlavního cíle si diplomantka stanovila také tři cíle dílčí, uvedla výzkumné otázky. K realizaci šetření využila patřičných metod a technik, výzkumný vzorek byl tvořen šesti chlapci s vývojovou dysfázií, příp. s ADHD. V rámci výzkumného šetření diplomantky využila řadu postupů, které jsou pouze stručně charakterizovány (uveden je Wepmanův test, dále v textu Wepman a Matějček (v seznamu literatury tento materiál chybí, stejně jako další využitý Kwintův test). Součástí výzkumného projektu jsou kazuistiky sledovaných chlapců, výsledky odborných vyšetření (foniatrické, psychologické apod.). Vlastní

šetření probíhalo ve dvou etapách (květen 2015/listopad 2015), zde není jednotně charakterizována situace šetření, diplomantka užívá termíny terapie, vyšetření (vhodnější by byl pravděpodobně termín analýza). Kladně hodnotím uvedení přepisu sdělení a reakcí sledovaných chlapců, která by si však zasloužila podstatně širší interpretaci a porovnání dosažených výsledků v obou etapách, zejména při hodnocení „pokroku“ – je škoda, že diplomantka tohoto potenciálu plně nevyužila. Lze však konstatovat, že stanovené cíle se podařilo naplnit, na základě analýzy získaných informací diplomantka formulovala určité závěry a doporučení pro speciálněpedagogickou praxi. Více pozornosti mohla věnovat korekci formální a stylistické stránky textu, užívané terminologii.

Diplomovou práci Mgr. Veroniky Hoffmannové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **B – velmi dobře.**

V Brně 25. 4. 2016

Barbora Bočková

Otázky k obhajobě:

- uveďte prosím, proč mezi úkoly zaměřenými na oblast sluchové percepce nezařazujete také úkoly zaměřené na oblast sluchové paměti (např. opakování slov, vět, text básničky);
- v doporučeních pro praxi uvádíte, že je třeba „odhalit, zda se u jedince se specificky narušenou komunikační schopností jedná o povahový rys, či negativní důsledek narušené komunikační schopnosti“ – popište postupy, jejichž prostřednictvím je možné tato doporučení naplnit;
- vysvětlíte prosím rozdíl mezi dysgramatismem a agramatismem.